

Nr 188.

Av herrar **Magnusson** i Skövde och **Lundgren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 18 med förslag till lag om äktenskaps ingående och upplösning m. m.

I anledning av Kungl. Maj:ts nädiga proposition nr 18 med förslag till lag angående äktenskaps ingående och upplösning m. m. få vi härmed hemställa följande:

I nämnda lagförslag kap. 1, § 3, första stycket stadgas följande:

»Har kvinna under trolovningstiden blivit hävdad av mannen; brytes likväl trolovningen, och bär mannen huvudsakligen skulden, give han skäligt skadestånd.» Och i samma kapitel 4 § andra stycket stadgas:

»Var mannen i fall, som i 3 § första stycket sägs, vid hävdandet under tjuguet år, vare han ej ersättningsskyldig i vidare mån än om hävdandet ej ägt rum.»

Granskar man närmare motiven för denna åldersgräns, så långt dessa komma till synes i lagrådets yttrande och i departementschefens motivering, finner man, att lagrådet uttalat sig för att åldersgränsen sättes lika med »den fulla kriminella ansvarigheten» d. v. s. vid uppnådda aderton år. I samband härmed föreslog lagrådet, att »den föreslagna särskilda åldersgränsen i 22 kap. 8 § strafflagen finge utgå».

Departementschefen har såsom stöd för sin från lagrådet avvikande mening i huvudsak anfört, att »sambandet mellan den fulla kriminella ansvarigheten och förevarande stadgande är ganska ringa», att enligt lagrådets förslag i vissa fall straff skulle kunna följa redan om mannen vid hävdandet fyllt femton år men skadeståndsskyldigheten ej inträda med mindre han då nått aderton år och, såsom huvudskäl, att »de danska och norska delegerade enhälligt uttalat sig för tjuguetårsgränsen».

Man må verkligen på goda grunder ifrågasätta, huruvida icke likformigheten med den danska och norska lagstiftningen vunnits med en försämring i här berörda fall. En olikformighet härutinnan kan icke

nämnavert inverka på förslaget i sin helhet överensstämmelse med grannlänternas lagstiftning, och den åtrådade likformigheten synes mig icke böra hindra att i den svenska lagstiftningen inrymmas bestämmelser, som innebära förbättringar gentemot grannlänternas.

Även om man till fullo delar lagrådets mening, att en åldersgräns nedåt givetvis bör stadgas, kan man vara böjd att gå längre nedåt än lagrådet föreslagit. Utan att gå för långt kan man därför sätta ansvarighetsåldern i föreliggande fall lika med den »fulla kriminella» eller aderton år, såsom ock lagrådet föreslagit. Man kan tryggt fastslå, att de unga männen i allmänhet från aderton års ålder äro lika medvetna om följderna av sina handlingar i här berörda hänseende som i fråga om andra straffbelagda, brottsliga handlingar, och sålunda intet rimligt skäl föreligger att befria dessa från ansvar för följderna av sina handlingar gentemot sin trolovade och att inga bärande skäl förefinnas att befria från ansvar intill fyllda tjuguet år. Man kan däremot ha grundade skäl att befara, att en sådan ansvarsfrihet skulle rent av locka ynglingar *under* denna ålder till ansvarslösa handlingar till följd av medvetenheten om sin ansvarsfrihet. Kända brottmålsfall visa ju, att ynglingar i åldern under aderton år varit nog »försigkomna» att före brottets begående räkna med den ringare straffpåföljden på grund av sin minderårighet. Och det finnes all anledning befara, att detta skulle i flera fall bliva följderna av bestämmelser, som väsentligt utsträcka den ansvarsfria tiden.

Det torde vara svårt att förebringa några bärande rättsliga eller moraliska skäl för att den, som nått aderton års ålder eller tilläventyrs vid tiden för hävdandet närmar sig 21 år, skall, mer än den, som nått sistnämnda ålder, undslippa den ersättningsplikt eller det ansvar och de förpliktelser i övrigt, som rättvisligen böra följa därmed att han hävdat sin trolovade. Från aderton års ålder kan man i regel förutsätta, att så stor förmåga att bedöma sina handlingar förefinnes, att med handlingarna följande ansvar också bör fyllas eller utkrävas.

Den föreslagna högre åldersgränsen innebär därjämte, enligt vårt förmenande, ett åsidosättande av kvinnans och barnets rätt, när dessa lämnas utan det stöd, som fadren bör ge och i de flesta fall åtminstone pekuniärt kan giva. Att undandraga dem detta stöd blott därför, att mannen ej nått upp till en för högt satt åldersgräns, synes oss i hög grad oklokt och orättvist, så mycket mer som den yngre mannen i full utsträckning har framtiden och den obrutna arbetskraften framför sig och sålunda har eller får samma förutsättningar som andra män att lämna den trolovade skäligen skadestånd, även om han undandraget sig plikterna i övrigt.

På grund av det vi här anfört bedja vi därför få hemställa,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i det framlagda förslaget till ny äktenskapslagstiftning, att 1:sta kapitlets 4:de §:s andra stycke erhåller följande lydelse:

Var mannen i fall, som i 3 § första stycket sägs, vid hävdandet under aderton år, vare han ej ersättningskyldig i vidare mån än om hävdandet ej ägt rum;

samt *att* som följd härav den föreslagna särskilda åldersgränsen i 22 kap. 8 § strafflagen får utgå.

Stockholm den 13 februari 1915.

Karl Magnusson,
Sköfde.

G. F. Lundgren.

I motionen instämma:

S. Welin.

David Norman.

Harald Hallén.

